ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ
της 22ας Φεβρουαρίου 1979 *

Στην υπόθεση 133/78,

που έχει ως αντικείμενο αίτηση του Bundesgerichtshof προς το Δικαστήριο, κατ' εφαρμογή του Πρωτοκόλλου της 3ης Ιουνίου 1971 για την ερμηνεία από το Δικαστήριο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων της συμβάσεως της 27ης Σεπτεμβρίου 1968 για τη διεθνή δικαιοδοσία και την εκτέλεση αποφάσεων σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις, με την οποία ζητείται, στο πλαίσιο της διαφοράς που εκκρεμεί ενώπιον του παραπέμποντος δικαστηρίου μεταξύ

Herni Gourdain, δικηγόρου, κατοίκου Παρισιού, συνδίκου της πτωχεύσεως της εταιρίας Fromme France Manutention,

και

Franz Nadler, κατοίκου Wetzlar (Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας),

η έκδοση προδικαστικής αποφάσεως ως προς την ερμηνεία του άρθρου 1, δεύτερο εδάφιο, περίπτωση 2, της Συμβάσεως, που αναφέρεται στην εξαίρεση της πτωχεύσεως από την εφαρμογή της Συμβάσεως,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ,

συγκείμενο από τους H. Kutscher, πρόεδρο, J. Mertens de Wilmars και Mackenzie Stuart, προέδρους τμήματος, A. M. Donner, P. Pescatore, M. Sørensen, A. O'Keeffe, G. Bosco, A. Touffait, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: G. Reischl
γραμματέας: A. Van Houtte

* Γλώσσα διαδικασίας: η γερμανική.

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

(το μέρος που περιέχει τα περιστατικά παραλείπεται)

Σκεπτικό

1 Με Διάταξη της 22ας Μαΐου 1978, που περιήλθε στη γραμματεία του Δικαστηρίου στις 12 Ιουνίου 1978, το Bundesgerichtshof υπέβαλε στο Δικαστήριο, δυνάμει του Πρωτοκόλλου της 3ης Ιουνίου 1971 για την ερμηνεία της συμβάσεως της 27ης Σεπτεμβρίου 1968 για τη διεθνή δικαιοδοσία και την εκτέλεση αποφάσεων σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις (στο εξής: Σύμβαση), ερώτημα ως προς την ερμηνεία του άρθρου 1, δεύτερο εδάφιο, περίπτωση 2, κατά το οποίο «οι πτωχεύσεις, πτωχευτικοί συμβιβασμοί και άλλες ανάλογες διαδικασίες» εξαιρούνται του πεδίου εφαρμογής της Συμβάσεως.

2 Το ερώτημα αυτό υποβλήθηκε κατόπιν αποφάσεως του Cour d'Appel του Παρισιού, της 15ης Μαρτίου 1976 — που καταδικάζει τον de facto διαχειριστή μιας γαλλικής εταιρίας, κηρυχθείσης σε κατάσταση ρευστοποιήσεως του ενεργητικού της, στην εξόφληση μέρους των εταιρικών χρεών κατ' εφαρμογή του άρθρου 99 του γαλλικού νόμου 67 563 της 13ης Ιουλίου 1967 περί δικαστικού διακανονισμού ρευστοποιήσεως της περιουσίας, πτωχεύσεως και χρεωκοπίας, για την οποία ο σύνδικος ζήτησε να περιβληθεί τον εκτελεστήριο τύπο στην Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας, υποστηρίζοντας ότι επρόκειτο για ειδική περίπτωση αστικής ευθύνης που εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 1, πρώτο εδάφιο, της Συμβάσεως.

Πριν επιληφθεί της υποθέσεως το Bundesgerichtshof, το Oberlandesgericht της Φραγκφούρτης είχε απορρίψει αίτηση περί κηρύξεως της αποφάσεως εκτελεστής, με την αιτιολογία ότι η προσωπική καταδίκη, κατά το άρθρο 99 του γαλλικού νόμου, άγνωστη στην γερμανική έννομη τάξη, δεν εμπίπτει στο πλαίσιο των αποφάσεων επί αστικών και εμπορικών υποθέσεων, στις οποίες αναφέρεται η Σύμβαση, αλλά περιλαμβάνεται στη διαδικασία ρευστοποιήσεως του ενεργητικού.

Υπ' αυτές τις συνθήκες, το Bundesgerichtshof υπέβαλε στο Δικαστήριο το ακόλουθο ερώτημα:

«Πρέπει μια απόφαση γαλλικού πολιτικού δικαστηρίου, η οποία στηρίζεται στο άρθρο 99 του γαλλικού νόμου 67 563 της 13ης Ιουλίου 1967 και καταδικάζει τον de facto διευθύνοντα νομικού προσώπου να συνεισφέρει ορισμένο ποσό στην

πτωχευτική περιουσία (άρθρο 1, δεύτερο εδάφιο, περίπτωση 2 της Συμβάσεως) να θεωρείται ότι εκδόθηκε στο πλαίσιο πτωχεύσεως ή ανάλογης διαδικασίας, ή μια τέτοια απόφαση πρέπει να θεωρείται ότι εμπίπτει στην κατηγορία των αποφάσεων επί αστικών και εμπορικών υποθέσεων (άρθρο 1, πρώτο εδάφιο, της Συμβάσεως);»

3 Η Σύμβαση — η οποία έχει ιδίως ως σκοπό να εξασφαλίσει την απλούστευση των διατυπώσεων για την αμοιβαία αναγνώριση και εκτέλεση των δικαστικών αποφάσεων και να ενισχύσει εντός της Κοινότητος την έννομη προστασία των εγκατεστημένων σε αυτή προσώπων — έθεσε ως αρχή ότι το πεδίο εφαρμογής της περιλαμβάνει «τις αστικές και εμπορικές υποθέσεις», χωρίς, ωστόσο, να ορίζει το περιεχόμενο αυτής της εκφράσεως.

Εντούτοις, λόγω του ειδικού χαρακτήρα ορισμένων υποθέσεων και των σημαντικών διαφορών μεταξύ των νομοθεσιών των συμβαλλομένων κρατών, εξαιρέθηκαν από το γενικό πεδίο εφαρμογής της ορισμένα θέματα, μεταξύ των οποίων «οι πτωχεύσεις, πτωχευτικοί συμβιβασμοί και άλλες ανάλογες διαδικασίες», χωρίς, και πάλι, να προσδιορίζεται το περιεχόμενο αυτών των εννοιών.

Δεδομένου ότι το άρθρο 1 έχει ως αντικείμενο τον προσδιορισμό του πεδίου εφαρμογής της Συμβάσεως, είναι ανάγκη — προκειμένου να εξασφαλιστεί, στο μέτρο του δυνατού, η ισότητα και η ομοιομορφία των δικαιωμάτων και υποχρεώσεων που πηγάζουν από τη Σύμβαση για τα συμβαλλόμενα κράτη και τα πρόσωπα που αφορά — να μην ερμηνευτεί ως απλή παραπομπή στο εσωτερικό δίκαιο του ενός ή του άλλου από τα κράτη που αφορά.

Το άρθρο 1, πρώτο εδάφιο, ορίζοντας ότι η Σύμβαση εφαρμόζεται «ανεξάρτητα από το είδος του δικαστηρίου», σημαίνει ότι η έκφραση «αστικές και εμπορικές υποθέσεις» δεν πρέπει να ερμηνευτεί μόνο βάσει της κατανομής αρμοδιοτήτων μεταξύ των διαφόρων κατηγοριών δικαστηρίων, η οποία υπάρχει σε ορισμένα κράτη.

Οι έννοιες που χρησιμοποιούνται ως αυτόνομες έννοιες, πρέπει να ερμηνεύονται σε συνάρτηση, αφενός, με τους σκοπούς και το σύστημα της Συμβάσεως και, αφετέρου, με τις γενικές αρχές που συνάγονται από το σύνολο των εθνικών εννόμων τάξεων.

4 Όσον αφορά τις πτωχεύσεις, τους πτωχευτικούς συμβιβασμούς και τις άλλες ανάλογες διαδικασίες, οι οποίες είναι διαδικασίες στηριζόμενες, κατά τις διάφορες νομοθεσίες των συμβαλλομένων μερών, στην κατάσταση παύσεως πλη-

ρωμών, αφερεγγυότητος ή ελλείψεως πίστεως του οφειλέτου, λόγω της οποίας επεμβαίνει η δικαστική αρχή, με σκοπό την αναγκαστική και γενική ρευστοποίηση του ενεργητικού ή, τουλάχιστον, τον έλεγχο, πρέπει για να εξαιρούνται οι σχετικές με πτώχευση αποφάσεις από το πεδίο εφαρμογής της Συμβάσεως, οι αποφάσεις αυτές να οφείλονται άμεσα στην πτώχευση και να συνδέονται στενά με μια διαδικασία ρευστοποιήσεως περιουσίας ή δικαστικού διακανονισμού υπό την ανωτέρω έννοια.

Για να δοθεί, επομένως, απάντηση στο ερώτημα που υπέβαλε το εθνικό δικαστήριο, πρέπει να ερευνηθεί αν η νομική βάση μιας αγωγής, όπως η του άρθρου 99 του γαλλικού νόμου, βρίσκεται στο δίκαιο της πτωχεύσεως υπό την έννοια που γίνεται δεκτή στο πλαίσιο της Συμβάσεως.

5 Η αγωγή του άρθρου 99, επονομαζόμενη αγωγή προς συμπλήρωση του παθητικού της εταιρίας, η οποία προβλέπεται ειδικώς σε νόμο περί πτωχεύσεως, ασκείται αποκλειστικά ενώπιον του δικαστηρίου που απεφάσισε το δικαστικό διακανονισμό ή τη ρευστοποίηση της περιουσίας.

Μόνο ο σύνδικος — εκτός του δικαστηρίου, το οποίο δύναται να ενεργεί αυτεπαγγέλτως — μπορεί να ασκήσει αυτή την αγωγή στο όνομα και προς το συμφέρον της ομάδας των πιστωτών προς μερική ικανοποίησή τους, με βάση τη μεταξύ τους αρχή της ισότητας, λαμβανομένων υπόψη των κανονικώς αποκτηθέντων δικαιωμάτων προτιμήσεως.

Κατά την αγωγή αυτή, η οποία συνιστά εξαίρεση από τους γενικούς κανόνες του δικαίου της ευθύνης, ισχύει εις βάρος των de facto ή νομοτύπως διορισμένων διευθυνόντων τεκμήριο ευθύνης, το οποίο δεν μπορούν να ανατρέψουν παρά μόνον αν αποδείξουν ότι, κατά τη διαχείριση των υποθέσεων της εταιρίας, ανέπτυξαν την απαραίτητη δραστηριότητα και κατέβαλαν την απαραίτητη επιμέλεια.

Η παραγραφή της αγωγής (3 έτη) αρχίζει από της οριστικής επαληθεύσεως των απαιτήσεων και αναστέλλεται κατά τη διάρκεια της διαδικασίας του πτωχευτικού συμβιβασμού, αν έγινε τέτοιου είδους συμβιβασμός, συνεχίζεται δε σε περίπτωση διαρρήξεως ή ακυρώσεώς του.

Αν η αγωγή κατά του διοικούντος την εταιρία γίνει δεκτή, ωφελείται εξ αυτού η ομάδα των πιστωτών, αυξανομένης της πτωχευτικής περιουσίας, όπως στην περίπτωση που ο σύνδικος επιτυγχάνει την αναγνώριση της υπάρξεως μιας απαιτήσεως στο πλαίσιο της περιουσίας αυτής.

Περαιτέρω, το δικαστήριο μπορεί να διατάξει δικαστικό διακανονισμό ή ρευστοποίηση του ενεργητικού εις βάρος εκείνων από τους διευθύνοντες, οι οποίοι ευθύνονται για ολόκληρο ή μέρος του παθητικού ενός νομικού προσώπου και οι οποίοι δεν απαλλάσσονται από αυτή την οφειλή, χωρίς να χρειάζεται να διαπιστωθεί αν οι διευθύνοντες αυτοί είναι έμποροι και τελούν σε κατάσταση παύσεως πληρωμών.

6 Από το σύνολο των διαπιστώσεων αυτών, φαίνεται σαφώς ότι το άρθρο 99, το οποίο έχει ως σκοπό, σε περίπτωση πτωχεύσεως εμπορικής εταιρίας, την καθιέρωση ευθύνης, πέραν του νομικού προσώπου, και των διευθυνόντων της διά της περιουσίας των, έχει ως αποκλειστική νομική βάση τις διατάξεις του δικαίου της πτωχεύσεως, υπό την έννοια που γίνεται δεκτή στο πλαίσιο της Συμβάσεως.

Επομένως, μια απόφαση γαλλικού πολιτικού δικαστηρίου, η οποία στηρίζεται στο άρθρο 99 του γαλλικού νόμου 67 563 της 13ης Ιουλίου 1967 και καταδικάζει τον de facto διευθύνοντα ενός νομικού προσώπου να συνεισφέρει ορισμένο ποσό στην πτωχευτική περιουσία πρέπει να θεωρείται ότι εκδόθηκε στο πλαίσιο πτωχεύσεως ή ανάλογης διαδικασίας, κατά την έννοια του άρθρου 1, δεύτερο εδάφιο της Συμβάσεως.

(Τα δικαστικά έξοδα παραλείπονται)

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ,

κρίνοντας επί του ερωτήματος που του υπέβαλε το Bundesgerichtshof, με Διάταξη της 22ας Μαΐου 1978, αποφαίνεται:

Μια απόφαση γαλλικού πολιτικού δικαστηρίου, η οποία στηρίζεται στο άρθρο 99 του γαλλικού νόμου 67 563 της 13ης Ιουλίου 1967 και καταδικάζει τον de facto διευθύνοντα ενός νομικού προσώπου να συνεισφέρει ορισμένο ποσό στην πτωχευτική περιουσία πρέπει να θεωρείται ότι εκδόθηκε στο πλαίσιο πτωχεύσεως ή ανάλογης διαδικασίας, κατά την έννοια του άρθρου 1, δεύτερο εδάφιο της Συμβάσεως της 27ης Σεπτεμβρίου 1968 για τη διεθνή δικαιοδοσία και την εκτέλεση αποφάσεων σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις.

Kutscher Mertens de Wilmars Donner Pescatore

Sørensen O'Keeffe Bosco Touffait

Δημοσιεύτηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 22 Φεβρουαρίου 1979.

Ο γραμματέας
A. Van Houtte

Ο Πρόεδρος
H. Kutscher